

# SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.  
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1902. december 11.

Csütörtök.

XXI évfolyam. 98. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:  
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.  
Negyedévre 2 korona 50 fillér.  
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája küldendők.

Hirdetmények díja:  
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.  
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.  
Nyiltér sora 30 fillér.  
A hirdetések s nyiltérek díja előre fizetendő.

## A Moloch.

A társadalmi kényszer Molochja: a párbaj megint áldozatot követelt. A messi nyugatról, Szombathelyről érkezik a szomorú hír, hogy ott egyik tekintélyes ügyvéd, hozzá még családtagja is, a napokban párbajnak esett áldozatául.

Nincs ország a föld kerekiségén, a hol annyira divatos lett volna a páros viaskodás, mint épen nálunk, szép Magyarországon. Valóságos intézménynyé vált, melynek a nagy közönség épugy rabja, mint egyesek.

Nálunk ma már a szerint ítélik meg a fiatal embereket, a hány párbajuk volt. A ki többen vett részt, mint aktív szereplő, azt nagyobbra becsülik, a ki pedig kevesebben, azt kisebbre; a kinek pedig nem volt párbaja, azt egyáltalában nem is tartják fiatal embernek.

Ez a társadalom felfogása, s ez a felfogás meg is termi bőven a maga gyümölcsét. Ez neveli a krakélereket, az aszfalt-betyárokat és a kávéházi hősök egész legióját. Ezekre a tisztelt fiatal emberekre elég csak rájuk nézni s már kész a párbaj. Hát hogy is szaporíthatnák dicsőséges babérait egy lapuval, ha ez így nem volna. Hogy sorolhatnák fel dicső szíriáiknak egész seregét, ha egy nézés elegendő nem volna arra, hogy kardot, vagy pisztolyt ragadjanak, a melylyel aztán kényük, kedvük szerint gázolnak embertársuk testében.

A statisztika nem is mutat fel annyi párbaj esetet sehol, mint épen Magyarországon. Természetes, hogy ezeknek legnagyobb része szerencsétlenséggel s nem egyszer halállal végződik.

S mit látunk, ha ez eseteket szemléljük? Azt, hogy majd az ifjúkor nemes célokért, magasztos ideálokért küzdő akarata, majd a nemzeti művelődés szolgálatában álló s kitartó férfikor aczélezott ereje s lelkes tettvégya, majd meg az emberi jogok védelmezőjének bátor öntudata azok a közéleti tényezők, melyeknek meg kell hajtaniok fejüket a párbajmánia önkénye előtt s el kell hullatniok virágaikat, melyeknek illatában oly annyian gyönyörködtek s le kell töredezniök lombzatuknak, melyeknek árnyéka annyi embernek nyújtott enyhülést, vigasztalást.

A léhaság, a tudatlanság, s az igazságot semmibe sem vevő vad erőszak pedig nyugodtan hajlogatják fejüket majd erre, majd arra, szóval abban az irányban, merre a társadalom szele fujdogál.

Valahányszor a társadalmi Moloch, a

párbaj áldozatot követel, mindannyiszor feljajdulunk, megkönnyezzük a szerencsétlen tragédia hőst s talán ki is kísérjük a temető csendes akáczai alá s ezzel vége mindennek. A fájdalmat érzik a szerencsétlennek hozzátartozói, szülői, testvérei, esetleg neje és gyermekei; és a nagy közönség, a társadalom...? Az egyszerűen, mintha semmi sem történt volna, napirendre tér az egész eset felett.

Pedig hát ki itt voltaképpen a bűnös? Jogosan állíthatjuk, hogy a társadalom. Az a társadalom, a mely az emberszeretetet, a humanizmust irta zászljára.

Az a társadalom, mely azt tanítja, hogy szeressük embertársainkat, segítsünk rajtuk, míg élnek s kegyelettel viseltessünk emlékük iránt még haló porukban is.

Az a társadalom, mely a vandalizmus korszaka után a pogányság maradványainak romjain felépülve, az erkölcsök szelidítését, a humanizmus gyakorlását tűzte ki céljául.

S ennek a társadalomnak ilyen és hasonló esetekben nem sajog, nem jajdul fel a szíve, legfeljebb egy-két ember érzi azt a felelősséget, mely az ily tragédiáért a társadalomra hárul.

Ha a társadalom a humanizmus zászljával indult a huszadik század nagy szociális küzdelmeinek a harcsterére, akkor lobogtassa minden téren ezt a zászlot, mert különben továbbra is hangzani fog ama szálló ige:

Emberszeretet és humanizmus, vajjon mikor jön el már a te országod?!

Biró Lajos.

Képviselőválasztás. A pucho-illavai kerületben Kubinyi György halálával megüresedett országgyűlési állásra múlt pénteken Sipeky Sándor szabadelvűpartit választották meg Kaas Ivor báró néppártival szemben.

Új főispán. A király gróf Bethlen Miklóst, Torontálmegye elmebeteg főispánját ezen állásától fölmentette és helyébe dr. Dellimanics Lajos torontálmegyei alispánt nevezte ki ezen megye főispánjává.

A katonai javaslatok a pénzügyi bizottságban. December 6-án este folytatta a pénzügyi bizottság Falk Miksa elnöke alatt a katonai javaslatok tárgyalását, mely alkalommal Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter betérjesszette a hadsereg számadatait. E kimutatás áttanulmányozására Komjáthy Béla pár napi halasztást kért, de Széll Kálmán miniszterelnök azt ellenezte s a bizottság ily értelemben is határozott. A javaslat ellen foglalt állást Zichy Jenő gróf szabadelvű párti képviselő, hangsúlyozva, hogy a jelenlegi gazdasági helyzet a javaslatok ellen szól, sőt a helyzet követeli a szolgálati időnek 2 évre való leszállítását. A javaslat ellen beszélték, még Komjáthy Béla, Barta Ödön, Rakovszky István, Zehy János gróf,

mellette a honvédelmi miniszteren kívül Hegedüs Loránt szólalt föl.

Kézbesítés posta útján. A Belügyi Közlöny legközelebbi száma belügyminiszteri rendeletet fog, közölni, amely a közigazgatási hivatalos iratok kézbesítésénél beálló újítást adja hírül. Eszerint 1903. január elsejétől kezdve az összes közigazgatási hatóságok, hivatalok és közegek a magánfeleknek szóló hivatalos leveleket, maguknak a feleknek címezve, postai úton közvetlenül küldik meg. Ezek a hatósági iratok, (határozatok, idézések, értesítések) még akkor is posta útján kézbesíttetnek, ha a felek más hatóságok (vármegye, város, járás) területén laknak.

## A képviselőházból.

December 6-án ellenzéki kérdésekre válaszolva Széll Kálmán várnagyokról, Lukács pénzügyminiszter a tisztviselők fizetéséről tették nagyjelentőségű nyilatkozatokat. Ezeket kívül csak egy jelentősebb mozzanata volt az ülésnek: Wlassics miniszter válasza Nesselnek arról, hogy a brassói g. k. román iskolák pénzalapja (962.500 lei) 4%-os járadék-kötvényben le van téve a m. kir. állampénztárnál s a kamatokat Wlassics miniszter utalja ki rendes számadás kötelezettsége mellett.

A tisztviselők fizetésrendezése ügyében Lukács pénzügyminiszter kijelentette, hogy a javaslat késelmének az indenniti-vita elnyújtása az oka. Gondoskodni fog azonban a kormány, hogy a törvény visszaható erővel ruháztassék fel az esetre, ha a kormány és a többség hibáján kívül kifogyna a képviselőház az időből s nem tárgyalhatná le az év végéig a javaslatot.

## A székelv-akció és a hitelközvetkezetek.

Irtá: Gidófalvi István.

A Székelyföld szerencsétlenségének egyik legfőbb okozója a székelvöldi hitelviszonyok beteges irányzata. S ha nem is ez kizárólag, de mindenesetre ez volt a pusztítás vezető hadsereg vezére. Az ezáltal okozott károk megtérítése, a hitelviszonyok helyesebb irányba való terelése, célja fölshóvalásomnak.

Nem vagyok pesszimista, hanem optimista. Inkább szebbnek és jobbnak látok minden képet, mint mások, de mint a ki hazarészünk több vidékét alaposan ismerem, nyugton állítom, hogy a mai elszegényedés és vagyoni romlás egyik legfőbb oka a mai hitelviszonyok mellett kifejlődött és lábrakapott kisbirtok hitelből származik.

Útott a tizenkettedik óra! Most már vagy tenni kell valamit, vagy összetett kézzel kell néznünk, hogy turbulens esellengők a városok széleit elfoglalják és a közbiztonságot veszélyeztessék. Támogatunk kell a kifosztott és nyomorba jutott elemet kivándorlásában, avagy a megindult veszélyes irány elé gátat vetni és gyorsan, de nagyon gyorsan a hatályos orvosszerekkel előállani és a gyógyítást megkezdeni.

Meg is kezdték már a székelv vármegyékben. A kormány székelv-kormánybizottságot szervezett, s egy oly ambiciózus, munkabíró, lelkes embert helyezett, Sándor János személyében, ennek élére, a ki tíz év alatt egyik hasonló szomorú körülmények között élő erdélyrészi vármegyében, Kis-Küküllő

vármegyében, nemcsak a közigazgatást emelte európai színvonalra, hanem közgazdaságilag is olyan eredményeket ért el, hogy a jólét ebben a vármegyében tetemesen fokozódott; a kedélyek nyugodtabbak, a kivándorlás esőkként, mint a gazdaságok példát mutatnak még arra is, hogy miképpen lehet a hegyi országutak meredek partjain szakértelemmel szőlőt és gyümölcsöt termesztetni, nemes fákkal őrösíteni.

Az erdélyi részekben ez az egyetlen vármegye, mely a baromfi-tenyésztéssel és tojáserértékesítéssel eredményesen működik. Hogy hogy van ez az üzlet ottan szervezve, annak bizonyossága az is, hogy a megyei közép- és kisbirtokos tyukjait és kakasait darabonként öt koronáért tudja értékesíteni, míg eddig egy vagy másfél korona volt annak az ára.

Ez a kormánybiztosság meg kell, hogy találja az utakat és módokat, hogy minden székelyföldi kisbirtokos egy-egy hitelszövetkezet kötelékébe tartozzék. Meg kell, kapja erre a célra az állam anyagi támogatását is.

Nem ingyenes államsegélyt értek, hanem államkölcsönt, mert a Székelyföld anyagi elszegényedése folytán saját erejéből erős szövetkezeteket létesíteni ma még nem képes, és ha csak tengő-lengő alapítások történnének ottan, többet ártana, mint a megnyit használna vele.

Olyan formában képzelem ezt az állami hitelnyújtást, hogy a kormánybiztos minden községben, lehetőleg külön-külön, mert a tagok személyes érintkezése és ismerése szükséges a jó szövetkezethez, megindítja a szövetkezet szervezését.

Ha már a falubeliek a saját üzletrész-jegyzésüket eszközölték, mely üzletrészek egyenként heti huszfilléres befizetésekkel törleszthetők, az állam nevében a kormánybiztos is a szükséghez képest megfelelő üzletrészeket jegyez, azokat egyszerre befizeti és az országos központtól a jegyzett két összeg két-háromszorosát, mint hitelt kiveszközi és ezen rendelkezésre álló összeggel minden egyes községben külön-külön megkezdje az uzsorás kölcsönök konverzióját.

Azért, mert az állam nevében is üzletrészeket jegyez és fizet be, az országos központ a kormánybiztos javaslatára és meghallgatása után minden szövetkezetbe egy igazgatósági és egy felügyelőbizottsági tagot nevezne ki, a kinek az üzlet vezetésénél vétőjoggal kellene bírni.

Ezen hitelszövetkezetek a közvetlenül az erre ajánlkozó magyar földhitelintézeteknél a jelzáloghitelt is.

Egyebekben úgy járnának el, mint a ma működő hitelszövetkezetek, mégis azzal az érdemleges különbséggel, hogy ezen szövetkezetek váltóra kölcsönt nem adnának, hanem szövetkezeti kötelezvényekre, melyek kötelezőleg legalább öt éven

belül tíz egyenlő részletben lennének visszafizetendőek, de melyet az adós hamarabb is visszafizethet, és adóssága törlesztő órái hetekint is akármilyen kis összeget befizethetne a hitelszövetkezeti pénztárba.

A székely birtok kicsiny, sok székely gazda egyéb, naponként jövedelmező foglalkozást is üz fuvaroz, bellérkedik, napszámba dolgozik fűrésztelepeken stb. Az ő javára lesz megmentve minden fillér, a mit tartozása törlesztésére a hitelszövetkezet igazgatósága tőle elfogad.

Az máregy későbbi dolog, hogy a hitelszövetkezet fogyasztó, tennel, értékesítő szövetkezetek keretében tartozó munkát is végezzen, a vasuti állomások mellett közös magtárokat létesítsen, erre tehát most ki sem terjeszkedem.

Tudom azt is, hogy egy pár évi belterjes munkát fog igénybevenni az is, a míg a hitelszövetkezetek az uzsorásokat a Székelyföldön le fogják győzni.

Sajnos, hogy nem lesz minden székely községben pap, tanító, tisztviselő, birtokos, a kikre e szövetkezetek vezetését reá lehetne bízni. Minden hitelszövetkezet könnyen lehet jó, ha az igazgatóság és felügyelőbizottság legalább egy-egy tagja a helyzet magaslátán áll. Nem kell okvetetlen, hogy ez elnök is legyen, elég ha csak tagja.

Olyan községekben, a hol egyáltalán egyetlen ember sem akadna, a ki alkalmas volna, ott az erre való embert meg kell szerezni.

Ma már az ország különböző részeiben mintegy ezeröttszáz hitelszövetkezet működik, több mint négyezer községre kiterjedőleg. Ezekben a falukban minden felekezeti pap, tanító, tanítónő és kisebb tisztviselő van, a kik ezt a munkát szeretettel végzik. Járjon a kormánybiztos az ilyen emberek után az Országos Központi Hitelszövetkezet útján és eszközölje ki, hogy az ilyen megbízható szövetkezeti emberek, tanítók például, a közoktatásügyi miniszter által helyezettessenek át az ilyen emberekben szegényebb vidékekre, jobb módra, jobb fizetésbe, mely jobb létet már a földművelési minisztérium kell, hogy megadja és pótolja, mert közgazdasági érdekét is szolgálnak.

Ezen kívül föl kellene, hogy hívja a kormánybiztos a kormány figyelmét arra, hogy ilyen exponált vidékekre a lehető legtehetségesebb, munkabíró, jó akaratú, mások bajával törődni tudó és akaró tisztviselőket nevezzen ki. Javaldalmazza ezeket az így oda kinevezett tisztviselőket jobban, mint a városokon, hogy ezek ne nézzék mintegy büntetésnek azt, hogy ilyen exponált állásba vannak kinevezve és ezért csak fél munkát végezzenek, hanem kitüntetésnek, melyre rá kell szolgálni.

(Fotótatása következik.)

## IRODALOM.

### Egy új költőről.

A napokban nagy meglepetés érte a magyar költészet kedvelőit. Két kötet vers jelent meg, egy egészen ismeretlen író neve alatt; két kötet vers, melynek mindenikéből csupa eredetiség, közvetlenség, költői ihlettség, meglepő báj, édesség sugárzik lelkünk felé; s mely zengzetes, színekben gazdag, elbűvölő nyelvezetével nemcsak elragadja, de egészen rabjává teszi az olvasót. Harsányi Kálmán a tüneményeszerű költői egyéniség neve, a ki egyszerre hódítja meg a magyar nemzetet. Minden további kommentár nélkül utaljuk olvasóinkat arra a pár szép, hangulatos, kedves költeményre, a melyet lapunk tárcájában adunk. Itt még csak azt jegyezzük meg, hogy vétket követ el az a könyvedvelő, a ki nem szerzi meg a Harsányi két kötetét, melyek közül az egyik „Költemények” s a másik „Tölgyfalevél” címet visel. Kaphatók a költőnél Rákospalotán; az elsőnek 2 korona, a másodiknak 3 korona az ára.

Az egyetértés legterjedelmesebb és legjobban értesült újság. Vezetőirőket a legelső magyar publicisták írják: Eötvös Károly orsz. képviselő, Mezei Ernő, Fenyő Sándor (főszerkesztő), Szatmári Mór orsz. képviselő, dr. Pap Dávid, Kálnoki Izidor, Molnár Márton (felelős szerkesztő). Tárczarovata a legérdekesebb és a legtartalmasabb. Minden héten legalább egy egész oldalra terjedő aktuális politikai, vagy társadalmi karikatúrát közöl. — Az új előfizetők január havában ingyen kapják Eötvös Károlynak. „A nagy per, mely ezer év óta folyik s ma sincs vége” című hatalmas munkáját. Karácsonykor az Egyetértés rendkívül tartalmas számmal jelenik meg. Az újság egész kötetre való anyagot ad tele irodalmi értékű és közhasznú dolgozatokkal. Az előfizetők a „Dívat-Szalon”-t is kedvezményes áron kapják. Az Egyetértés előfizetési árai: Egy hónapra 3 K. 60 f. Negyedévre 10 K. Az előfizetési pénzek (kezezlésükben postautalványon) az Egyetértés kiadóhivatalába küldendőek: IV., Vármegye utca 11 szám. Államtisztviselők, magánhivatalnokok, papok, lelkészek, tanárok, tanítók a lapot kedvezményes áron (évi 28 koronáért) rendelhetik meg.

## NAPI HIREK.

— A király egészsége. A király ismét jól érzi magát. Szombaton kihallgatásokat tartott s fontos államügyeket intézett el. Rheumatikus-fájdalmait

## TÁRCZA.

### Jolánka első levele.

En nem tudom, oly furcsa érzés,  
A toll kezemben úgy remeg;  
De én akarja, — meg kell lenni,  
Elvégre nincsen benne semmi,  
És mégis . . . félek, — higgye meg,

Nem tettem eddig sohasem még.  
S most írok — ilyen levelet!  
Anyuskám, hogyha tudna róla  
Miért tart ébren még ez óra,  
Bizony megszédna engemet.

Miért is kért rá? . . . Hisz nem értek  
Ilyesmire sem én!  
S úgy írni, oly gyönyörű szépen,  
Mint ahogy én írt tegnap nékem:  
Akár meg sem kísérténém.

Oly szép volt a levele, oly szép:  
Olvastam mindég, szüntelen . . .  
Meg is tanultam mostanáig  
Nevemtől utolsó szaváig.  
Pedig hosszú volt! . . . Ugy-e? . . . Nem?

Szerettem volna megmutatni  
Hugomnak is, de nem lehet,

Hiszen én oly szigorúan megírta  
S alá is huzta ahogy bírta:  
„Neked csak, másnak senkinek!”

Miért nem, mondja? Ugy szeretném,  
Ha ő is megtudná velem  
— Hisz ő nem sejtí még felét se,  
Tizennégy éves csak szegényke! —  
Hogy milyen szép a szerelem . . .

Mily csacsakán írok össze mindent;  
Haragszik is, oh, jól tudom!  
De — én akarta, én kívánta . . .  
Üdvözlöm szívből. — Pá! — Jolánka.  
(Semmit se tudhat meg hugom?)

Utóirat. — Majd elfelejtém!  
Írja meg, hogyha ír megint,  
Őszintén, a legigazabban,  
Mitszeret jobban látoi rajtam:  
Fehér ruhát, vagy — rózsaszínt?

## UJJONGÁS.

### I.

Fehér a föld; a hóvirágok  
Buján teremnek minden ágon,  
S vig tél-apó egy óra óta  
Apró pelyhekké tépve szórja.  
Szanaszét őket a világon.

Fehér a föld; amerre járok,  
Fehér, mint egy menyasszonyfátyol,  
S hogy ezrivel körülbegöngyöl,  
Megsugom minden kis helynek:  
„Most jövök tőle, a — babámtól!”

### II.

A sok csillagszem mind felém nevet,  
A hold vén képe is mosolyra görbül,  
S az egész táj megremeget a gyönyörtől  
Mikor megsugom nekik a neved.

Pedig az ég, a hold, a csillagok,  
A vén topolyfák s isten tudja még mi:  
Hogy tudhatnák azt észszel úgy fölérni,  
Mint én magam, hogy — mily boldog vagyok!

Harsányi Kálmán.

## Rákóczy-ünnepély.

A csekélyes politikai és társadalmi viszonyok zugásából hirtelen messze hangzó nagy oróval harsant végig ezen a héten a Rákóczy tárogatója: gróf Zichy Jenő, a magyar faj eredetének fáradhatatlan kutatója szólaltatta meg azt a tárogatót, amely a lángoló magyar szabadságszeretet dicső eseményeinek örök időkre vésett nagy emlékeit

teljesen elmultak s csak egy-két nap kérdése, hogy mikor hagyja el a schönbrunni kastélyt. A király, mint minden évben, az idei karácsonyt is leányának Mária Valéria főhercegnőnek családjá körében szándékozik töltetni Wallseeben. A király, mint tervezik, csak február hónapban jön Budapestre s ez alkalommal hosszasan marad nálunk, mint rendesen. Míg az udvar Budapesten időzik, több udvari bál is lesz a budavári palotában.

— **Eljegyzés.** Dr. Tóth Samu, bereczki körvós eljegyezte Borbáth Annát Borbáth János bereczki plébános tanító és román kántor kedves, szép leányát. Szerencse kísérje a leendő szép frigyüket.

— **Új esperes.** Balint László, t. kanonok, bereczki plébános, a koronás aranykereszt érdemes tulajdonosa, a kézdiorbai r. k. esperesi kerületnek majdnem 2 évtizeden át tevékeny, békés szellemű főesperese, főesperesi tisztéről egészségi okokból emondván, Gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök a kerület vezetésével Balázs Ferenczet, Torja község intelligens ifjú plébánosát, a ki korábban a Nagyszéchenyi-külvárosi plébániát is vezette, bízta meg, kinevezvén őt esperessé. A midőn a legőszintebben sajnáljuk, hogy Balint László kanonok kénytelen volt megvalni attól a fontos állástól, melyek ő szép képességeire, lelkes munkásságával fényt és tiszteletet szerzett, szívesen kívánjuk neki, hogy az általa oly nagyon óhajtott békés és nyugodt életben még sokáig legyen részve. Egyben szeretettel és őszintén üdvözljük a kerület új esperesét is, óhajtván, hogy azt a sok szép tehetséget, melylyel megáldotta őt az Úr: új, nehéz állásában is dus sikerrel értékesíthesse az egyház, iskola és társadalom javára!

— **Új ügyvéd.** Mihály Gyula dr. ügyvédet a Brassói Ügyvédi Kamara az ügyvédek által vezetett lajstromba Brassó székhellyel folytatónak bejegyezte.

— **Kemény tél.** A Meteor időjelző intézet jóslása Kézdiasárhely, és vidékére egészen bevált. December 4-ig havas, lucskos, sáros időnk volt. December 4-én este félkét dermedettségéből a mi boránk, a Nemere s iszonyu hideget, fagyot, majd több napi szorgos munka után 6-ától 8-án reggelig tartó sűrű havazást, vihart teremtett s most vígan járnak a szának, csikorog a hó, didereg ember, állat egyaránt a — nagy, erős hidegben.

— **Felfüggesztett ügyvéd.** Leményi Miklós dr. volt brassói azután kovásznai, kézdiasárhelyi, esernátfalusi és most újból brassói ügyvédet a nagyszéchenyi ügyvédi kamara fegyelmi bírósága, mint az igazságügyminiszter által delegált bíróság, többrendbeli fegyelmi vétség miatt az ügyvédségtől egy évig felfüggesztette. — Ez ítéletet a kir. Curia 459—902.

k. f. sz. a, helybeahagyta, tehát az jogerős és a felfüggesztés hatálya lépett.

— **Szegény gyermekek fölruházása.** A kézdiasárhelyi ref. egyházközsége „Millennium” emlékére egy 2000 koronás alapítványt tett le szegény, ref. vallású, helyi illetőségű elemi iskolai tanulók felruházására. A kemény tél beálltával a nemos ezélu alapítvány kamatai felhasználásának ideje elérkezvén, M. Székely János igazgató folyó hó 9-én tíz szegény, de jó tanulóknak kiosztotta a meleg teli ruhának való posztókat, az egyházuk iránti ragaszkodásra, vallásosságra buzdítván a jótéteményben részesült gyermekeket.

— **A debreczeni kiállításra esinos szalon-szekrénykét készített Turóczy Dénes kézdiasárhelyi jeles tehetségű ifjú asztalos.** A szekrény jövő esztőtőkig látható ifj. Dávid István főtéri kereskedésének kirakatába. Felhívjuk rá a figyelmet.

— **A szombathelyi halalos párbaj.** A szombathelyi halalos párbaj szerencsétlen hőst Stieder Győzőt, letartóztatták. A rendőrségen a kihallgatáson Stieder a legnagyobb részletességgel mondta jegyzőkönyvbe a párbaj előzményeit és annak lefolyását. A kihallgatás befejezésével a rendőrkapitány Stieder Győzőt letartóztatta. Stieder védelmét egyik szombathelyi ügyvéd sem akarja elvállalni. A boncolás alkalmával kiderült, hogy a golyó jobb oldalán hatolt a testbe, összetörte a hatodik bordát, átfurta a tüdőt és a szív jobb felső részét, a baloldal nyolcadik bordájánál kijött, neki ütődött a balkar belső részének, hol a golyó ütése folytán vérfolt támadt. A seb, hol a lövedék a testbe furdott, alig tíz fillérnyi nagyságu, a tüdő azonban erősen össze van ronesolva és a mellkas telve volt vérről. Ernusz családjá a beszentelés és temetés eszközzése végett megkereste dr. Gaál Sándor szombathelyi plébánost, aki azonnal részvéttátogatást tett a családnál, s ott legnagyobb sajnálkozással kijelentette, hogy dr. Ernusz Géza holttestét, mivel ő az egyház által a legszigorúban tiltott párvíadalban esett el, az egyház tiltó rendelkezéseire való tekintettel nem szentelheti be és nem temetheti el. Ezek után a család barátai Kiss János ág. evang. lelkeséhez fordultak, aki a temetési szertartást végezte.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják hálás köszönetem, kik felejtethetetlen édes jó anyám özv. Fülöp Sámuelné halála alkalmával részvételt voltak és mindazok, akik a temetésen szívesek voltak megjelenni. Kézdiasárhely, 1902. évi december 4-én. Fülöp Mari.

— **Egy híres medvevadász halt meg mult vasárnap Zabolán.** Bagoly Ferencnek hívták a 97 éves vadász, ki 1848—49-ben mint honvéd küzdött végig a szabadságharcot s azután egész életét valódi szenvedéllyel szentelte a vadászatnak.

Saját feljegyzései szerint 75 medvét ejtett el. Utolsó óráiban is vadászalkandjairól elmélkedett. Temetése december 2-án nagy részvétellel történt meg.

— **Szeszfűzői tanfolyam** gazdatisztek és szeszgyár-tulajdonosok részére. A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben 1903. év január hó 5-től 20-ig szeszűzői tanfolyam tartatik gazdatisztek és szeszgyár-tulajdonosok részére. Ezen tanfolyam célja megismertetni a résztvevőkkel a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokat, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtását és a moslók értékesítését. A tanfolyamon résztvehet minden gazdatiszt és szeszgyár-tulajdonos, a ki legkésőbb folyó évi december hó 25-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál ebbeli szándékát levélben bejelenti. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni, ha legalább is tíz résztvevő jelentkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása, vagy meg nem tartásáról a jelentkezési határidő leteltével azonnal értesítetnek. Tandíj 40 korona, laboratóriumi díj 10 korona. Bővebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

— **Bérbeadandó vasuti vendéglő.** A sepsiszentgyörgyi vasuti állomáson berendezett vasuti vendéglő 1903. évi március 1-től számítható három évre bérbeadandó. Ajánlatok 1902. évi decz. 20-ig a kolozsvári üzletvezetőséghez adandók be.

— **Levél a tzigányokról,** vagyis hogyan lehet a tzigányt mögragasztani. Tisztelt Mihály sógor. Lyó egésségöt és basoulló lyókat kívánok, továbbá óvastuk az kaszinyóba, hogy a kódorgó tzigányokról tanátskoztak a zországházán. Ki így beszélt, ki úgy beszélt, de csak nem a nyelít fogta egyse az kérdésnek, mert mondok a kódorgó tzigányok állapotját hogyan ítéhesse mög az, aki nem kódorgó tzigány, má: pedig se Széll Kálmány ur nem vótt ojjan tzigány, se a többi. De nem is jutottak düllőre sehogyse. A Kátsa, a pitarba a kotsmáros iszmáját subitzkoltá, mondok hijjátok be ha elvégezte. Elolvassom neki a tzköjt, oszt mondok mit szősz te erre? Aszondi bibastok eszok az urak, sok az eszük, de mégse tudnak semmit. Lám a madárfészket törvénnyel őrzik, ők maguk meg a szegény tzigány gyereket mégis el akarják sződni a zanyuktul, hát igássá ez, bíró uram? Hát mondok, to hogyan végeznéd el a tzigány kérdést, hogy ne kódorgjanak. Könnyen asszondi; minden faluba osztanék egy tzigányt, adatnék neki házat, kertet, piros nadragot, meg egy fistelt gyisznot. — Mondok lám to tzigány vagy, mégse tudnád elröndözni, mert a tzigány tsak addig maradna, míg a gyesznő tart, akkor oszt megszökne. Akkor bíró uram adatnék nekik egy másik fistelt gyisznot. — De mondok, ördög bujjék a hasatokba, nem értök tik annyit. Magamba tűnöttem

széltja vissza minden igaz magyar ember lelkebe.

Pár napja csak, hogy százéves jubileumát ünnepeltük Nemzeti Muzeumnak, és ezen ünnepelés között sok embernek juthatott eszébe, mennyire nem nemzeti a mi Nemzeti Muzeumunk. A magyar faj szétszórvá képviselődik ugyan, de a nagy nemzeti hősök kultuszának semmi nyoma. Es nyomban, — amint félénken, nehogy ünnepontok legyünk megérettük muzeumunknak ezt a nagy fogyatékoságát, Zichy Jenő gróf a legnagyobb szabásu nemzeti gondolatnak adott testet: a Rákóczy-kor legendás idejét menteni meg a késő jövőendő számára.

Mint van az, hogy mi csak lopva, — titokban ünnepelhetjük nagyjainkat? Azokat, a kik izig-vérig a magyar faj legtipikusabb képviselői, a kik szabadságunkért, függetlenségünkért ragadtak zászlót, — a rebeliseket a lojalitás teljes fentartásával szívneink szerint ne ünnepelhessük. Azok a nagyok, akiknek születése, élete és tettei nyomán fakadt fel, messze belenyulva a multba a magyar önállóság, — ma csak politikai pártok czélgére lehessen? Az imént lefolyt kolozsvári ünnepély, amely Hollós Mátyás emlékének áldozott országos nagy fénynyel és pompával, — tele volt diszsonanciával, hosszú időkre nyúló mentelmi és még ennél is kényesebb természetű vitatkozásokkal. A hol a magyarság eredendő színe csillog ki a kozmopolitizmus szürkejégéből, ott fájó és kényes pontok keletkeznek és szeretetben magára marad a nemzet

és csak szegénység árán ünnepelheti agyőzedelmes történelmi korszakok diadalmas alakjait? Valójában így van ez?

És mert, hogy végigzug az országon a Zichy Jenő szózata a lelkesedés, amely a Rákóczy névének említésén felujjong, — erre az elementáris kitörésre, a minden érzésnél hatalmasabb nemzeti érzületünkre a lojalitás érzésére sordinját kell-e rátennünk? Ne a Rákóczy és Bercsényi kuruczait ünnepeljük, — csak a Pálffy gróf és a Heister generális labanczeit győszoljuk-e. A mult és jelen között nincsen semmi kápos és mindakettőt nem vallhatjuk egyszerre a magunkénak.

A világtörténelem nagy igazságának legszebb példája, hogy győzedelmes hadvezér a legyőzött ellenfél sírjára teszi a maga cserfakoszoruját. A francia glorie hódolattal ünnepli a letűnt idők hőseit. A királyság emléke. Versaille féltve őrzött kincse a francia kulturának, Napoleon a forradalmár szinte megszentelt alakja a gall históriának és a császárság lejárt korát is a nemzeti fejlődés egy nagy procezzusának ismeri el az ezekből kialakult francia republika. Azt az igazságot, a melyet a világtörténelem hirdet, hogy nemesak a mult a jelené, de a jelen is a multé, csak épen a magyar história ne tudja elismerni?

Ezeknek a töprengéseknek világos, gyönyörű szózáttal vet véget egyszerre az Akadémia hétfői díszes gyűlékezete. A legelső mágnások egyike az uralkodóház prononcált barátja és nem utolsó támasza, gróf Zichy Jenő, — finom, de egyuttal erős

kézzel köti össze a multat a jelennel. Reszketni kellene a gondolatra, hogy radikális, türelmetlen, békétlen politikai pártok akarták volna lefoglalni maguknak az egész nemzet nagy tradícióit. A standargot, a melyen egyszer a vér izzópiros színével ragyogott, a „prolibertate”, a Rákóczy zászlója a kivírt szabadságunk örök symboluma, meghajlik a magyar szabadság legelső őre előtt, és ezt a meghajlást nem a Rákóczy szelleme vezeti-e. Azon a zászlón tovább is ragyog a „pro libertate”, — nem vérről festve, de a béke olajágával megkoszorozva. A szabadság nem a forradalomé, a békéé is, a forradalom eszméit csak a béke eszméje szenteli meg.

Ez a sokszoros nagy nemzeti ünnep, a mely Rákóczy muzeumot létesít Kassán, a magyar nemzeti kultura egyik legszebb diadala. Kétszáz év folyt le azóta és ez a kétszáz esztendő szentelte meg Rákóczy dicsőeséges nagy alakját. A legelső magyar embertől a legutolsó kunyhó emberéig ünnepelni fogja mindenki a szabadság nagy hőst. A Rákóczy-induló ma már nem forradalmi induló, égbeszálló himnusza a magyar szabadságnak. És ennek a szabadságnak legelső őre és hadura; a legelső magyar ember, a király.

A Nemzeti Muzeum ünnepségeinek nem epilógusa a Rákóczy-ünnep. Egy új fejezete, a mely dicsőéségesen beszél a legértékesebb nemzeti kincsről, a magyar szabadságról.

# Hirdetések.

osztán, hogy mondok van valami igaz a tzigány szavába, mert lám a mi tzigányunk mér nem kódorog? Azér nem kódorog, mer van egy kis putrija, oszt tölön mussikál, nyáron vájogot vet, az ispány urnál bagót kap mög ruhát, a plébános urnál szivarvéget kap, énnálam levelet hord, a falu neki agygya a gyesznő sörét, akibül a felesége meszelt kőt, szóval mindig tsöppen neki valami hun innen, hua onnan. Hát abul a tekintetből van a szavának magja, hogy széjjel köll osztani a tzigány népet. Tsak az a fő, hogy a lovát kotsiját elagvgyuk, a pinzt mög tögye a biró a kösség ládájába, oszt tsak apráinkint adogassa ki neki, de legalább is két esztendejeig. Azalatt belemelgszik a tzigány a putrijába, oszt megösmerködik a faluval, kap is lop is, de egy kitsit gondoljunk is vele, mer a kutya se szokik ojjan konyha elejbe, amejik nem füstöl. De a legfőbb az, hogy rőndője el a törvény, hogy a beteg malatzot nem szabad ezentul elásni hanem lögyön a falu tzigányáé. Melyhöz hasonlítókat kíván Göre Gábor biró ur. (Kakas Márton.)

## Jótekonyság.

— Novemberi beszámolás Szent „Antal perselyé”-ről. —

November havi bevételünk: 63 K 87 f., októbertől maradvány 70 K. 50 f. Összeg pénzkészletünk november havára 134 K. 37 f. Ebből kiadott 216 drb kenyérre, lisztre és sütésre — 89 K. 86 f. Maradt december havára 44 K. 55 fillérünk.

Isten fizesse meg ezerszeresen a nagyérdemű közönségnek nagylelkű adományait! s újból is tisztelettel kérem a jó szíveket, hogy a beállott tél szigor a miatt egész szeretettel vegye irgalmas szívébe szegényeinket. Levetott ruha darabokat is szívesen fogadunk s azokat keddenként fogjuk kiosztani a szegények közt.

Kézdivásárhely, 1902. decz. 5-én.

Takács Vida,  
plébános helyettes.

252 — 1902. végr. sz.

## Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezzel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. törvényszéknek 1902. évi október 11-én kelt 7210. számú végzése következtében Dr. Szacsavay Gyula ügyvéd által képviselt Klingthuber János és fia bécsi bej. czég javára Veres Sándor és neje Dimény Gizella ellen 375 K. 97 f. s jár. erejéig, 1902. évi okt. hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás után már lefoglalt és 905 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi-butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíró 1902. évi V. 763/2. sz. végzése folytán 375 K. 97 f. tőkekövetelés, ennek 1902. évi szept. hó 12. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 391 kor. 52 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Dálnok községben a községházánál, esetleg a helyszínen leendő eszközzésére 1902. évi decz. hó 22-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi XL. t. cz. 107. és 108. § ai érte mében készpénzfizetés mellett, a

legtöbbit ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

K.-vásárhely, 1902. december 7-én.

Mánya Ágoston,  
kir. bírósági végrehajtó.

1902. El. 95.

Tekintetes városi Tanácsnak  
Helytt.

A 73465/1897. I. M. sz. rendelet (I. ú. sz.) 3., 4. §§ ai alapján közzététel végett közlöm a t. előjárósággal, hogy a vezetőségem alatti kézdivásárhelyi járásbírósnál 1903 ik évben a szóbeli keresetek, kérelmek és nyilatkozatok peres ügyekben d. e. 8—10 óráig vétetnek fel az I-ső jegyzői irodában, a mely napokon és órákban, valamint szombat napokon délután 2—4 óráig felek idézés nélkül is megjelenhetnek ügyük tárgyalása végett.

Örökösödési ügyekre vonatkozó kérelmek a II-ik jegyzői irodában.

Bűnügyi feljelentések és kérelmek a III. jegyzői irodában 8—10 óráig vétetnek fel.

Kézdivásárhelyt, 1902. évi november hó 9-én.

Fejér Károly s. k.  
kir. járásbíró.

(223. 1—1.)

kiadóhivatalában.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek e lap

## játékszer, karácsonyi és ujévi ajándékok,

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki vevő közönség szíves tudomására hozni, hogy kényelmes üzlethelyiségemben, ez évben a szokottnál jóval nagyobb **gyermekjáték és felnőtteknek — még a legkényesebb igényűeknek is — ajándékoknak alkalmas**

## Karácsonyi és ujévi eladást rendeztem.

Oly választék áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére, a mely teljesen kizárja annak szükségét, hogy idegeneknek ismeretlen, kiselejtezt (auschuss) áruját kellene hozatni.

Nagy választékban áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére **játékszer, karácsonyfadísz, mindennemű díszműáru, china-ezüst és Majolika tárgyak.**

Nagy választék üveg, porcellán u. m. ételes, kávé, teás és moeca készletekből, kanalak és evőeszközökből, tükrök, kép és képkeretekből, szóval mindennemű, ház- és konyha-berendezési tárgyakból.

**Óriási raktár az általánosságban elismert legtartósabb és legolcsóbb „Seccessió” zománczozott „MESES OLCSÓ” bádagedényből súly szerint, melynek egyedüli főraktára nálam van.**

Főtőrekvésem mindig oda irányult, hogy inkább jobb minőségű és nem kiselejtezt (auschuss) árut tartsak raktáron, mi által csakis a tisztelt vevő közönségnek van óriási előnye.

Midőn 18 évi fennállásom után, a nagyérdemű közönségnek szíves pártfogásukért köszönetet mondok, kérem azzal engem ezután is megajándékozni.

Kiváló tisztelettel:

**JANCSÓ GYULA.**

(221. 1—?)

**ÓRIÁSI RAKTÁRA.**

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.